

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра академічного співу

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної програми, проректор з науково-педагогічної діяльності та інноваційного розвитку, професор

 Юрій СОКОЛОВСЬКИЙ
27 серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи, доцент

 Богдан ДАШАК
28 серпня 2024 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету музикознавства, композиції, вокалу та диригування, доцент

 Ірина КУРИЛЯК
27 серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Академічний спів
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін науково-фахової підготовки (ОК1.3)
Загальний обсяг	3 кредитів ЄКТС (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (3), атестаційний екзамен (3)
Термін викладання	3 семестр
Факультет	Музикознавства, композиції, вокалу та диригування
Форма навчання	Денна, заочна

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання спеціальних дисциплін» з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка 26 серпня 2024 року (Протокол № 1)

Розробник:

ЖИШКОВИЧ Мирослава Андріївна — кандидат мистецтвознавства, професор, професор кафедри академічного співу

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання спеціальних дисциплін» затверджена на засіданні кафедри академічного співу

«27» серпня 2024 р., Протокол № 1.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Методика викладання спеціальних дисциплін» є основною для студентів ступеня «магістр» за профілізацією «Академічний спів». Вокально-теоретична підготовка з проблем сольного співу відіграє важливу роль у майбутній професійній діяльності. Вміння розібратись у проблемах звукоутворення і тембру голосу, закономірностях роботи голосового апарату під час співу (дихання, стан гортані, горла, рота, м'якого піднебіння, мова тощо) – ось основні завдання майбутнього педагога співу. Звичайно, лише у процесі практичної роботи розвивається вокальний слух, шліфуються професійні навички. Проте саме вокально-теоретичні знання є тією основою, яка дає можливість свідомо розвиватися й удосконалюватися.

Мета навчальної дисципліни – закріпити знання студентів в царині теорії співацького голосу, його розвитку та використання у вокальній виконавській практиці, з історією розвитку вокальної педагогіки як науки про навчання та виховання професійного співака; дати знання суміжних наук, які допомагають поглибити вивчення мистецтва академічного співу та методики вокального виховання.

Основним завданням дисципліни є навчання студентів основ вокальної методики та професійному застосуванні набутих ними знань у майбутній фаховій виконавській та педагогічній діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності	
ЗК 1	Здатність спілкування іноземною мовою.
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 3	Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
ЗК 4	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 7	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 9	Здатність працювати автономно.
2.2 Спеціальні (фахові) компетентності	
СК 1	Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
СК 2	Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
СК 4	Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.
СК5	Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
СК 6	Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
СК 7	Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з

	використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
СК 8	Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.
2.3. Програмні результати навчання	
РН 1	Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.
РН 3	Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
РН 4	Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
РН 5	Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
РН 6	Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН 7	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
РН 8	Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / музикознавчих дисциплін / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами (денна) та загальна кількість годин в семестрі (заочна)		
		Екзамени	Заліки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота			
							Всього	у тому числі:						
								лекції	Індивідуальні	практичні				
Семестри			1	2	3									
Кількість тижнів в семестрі			15/4	15/2	15/4									

OK1.3	Методика викладання спеціальних дисциплін		3	3	3	90	30/6	30/6			60/84			2/6
-------	---	--	---	---	---	----	------	------	--	--	-------	--	--	-----

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні		практичні
II		3	90	30/6	30/6			60/84
	3	3	90	30/6	30/6			60/84
Всього		3	90	30/6	30/6			60/84

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3 семестр

		Модуль 1. Науково-теоретичні та практичні основи вокального мистецтва і педагогіки		
Змістовий модуль 1. «Методика викладання академічного співу» та її місце в системі вокальної освіти				
			Аудиторні (денна)	Аудиторні (заочна)
1	Тема 1.	Предмет, загальна проблематика	2	
2	Тема 2	Наукові проблеми вокального мистецтва та педагогіки.	2	1
3	Тема 3	Ознайомлення з вітчизняною та зарубіжною вокальною науково-методичною літературою	2	
4	Тема 4	Науково-дослідницький підхід та узагальнення сучасних методів викладання сольного співу	2	1
5	Тема 5	Роль та значення показників якісного рівня вокально-педагогічної підготовки	2	
6	Тема 6	Наукові концепції діяльності голосового апарату під час співу	2	1
7	Тема 7	Теорія співацького голосу у світлі суміжних наук	2	
Змістовий модуль 2. Методика постановки голосу				
8	Тема 8	Загальні та спеціалізовані методи виховання співацького голосу	2	
9	Тема 9	Основні вокально-педагогічні принципи	2	1
10	Тема 10	Засоби педагогічного впливу на формування та розвиток голосу	2	
11	Тема 11	Загальні настанови початкового періоду занять з учнем / студентом	2	
12	Тема 12	Мета педагогічних занять. Основні педагогічні завдання	2	1

13	Тема 13	Урок як основна форма організації навчання. План проведення індивідуальних занять	2	
14	Тема 14	Різновиди вокальної техніки та особливості опрацювання	2	
15	Тема 15	Вокально-технічний та художній репертуар: вправи, вокалізи, вокальні твори. Застосування в навчальному процесі	2	1
		Всього годин за лекційний курс	30	6

Самостійна робота

(денна, заочна)

3 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна/заочна)
1.	Природно-наукове обґрунтування роботи голосового апарату	4/5
2.	Нейро-хронаксічна теорія Р. Юссона	2/5
3.	Особливості сприйняття співацького звуку. Акустична суть вібрато	4/5
4.	Вокально-технічні навички як умовні рефлексі. Руховий динамічний стереотип	2/5
5.	Пізнавальна сфера та її значення для співацької діяльності	4/5
6.	Психічні властивості особистості та їх роль у вокально-виконавському процесі	4/5
7.	Співацький діапазон та класифікація голосів	2/5
	Поточний контроль	2/5
8.	Значення типу регуляції співацького видиху та його зв'язок з якостями співацького голосу	2/5
9.	Розвиток різноманітних видів вокалізації	4/5
10.	Робота над правильною вимовою як важливий фактор у співі	2/5
11.	Поетапна робота над вихованням співацького голосу	2/5
12.	Набуття спеціалізованих відчуттів у процесі навчання співу	4/5
13.	Аспекти формування педагогічних умінь у професійній діяльності майбутнього викладача вокалу	4/2
14.	Недоліки звучання голосу та шляхи їх виправлення	2/2
15.	Професійні захворювання голосу та профілактичні заходи. Гігієна голосу та режим співака	4/1
	Підсумковий контроль (залік)	2/4
	Атестаційний екзаме́н	10/10

	Всього годин	60/84
--	---------------------	--------------

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Методика викладання спеціальних дисциплін»

Критерій оцінки, що виставляється студенту з даної дисципліни, складається із сумарного результату його праці над опрацюванням та засвоєнням практичного матеріалу протягом певного часу. Він поєднує об'єктивні (в даному випадку – обдарованість виконавця) та суб'єктивні (його набуті знання, досягнуті результати, виконавські та сценічні якості, ставлення до обраної професії) фактори, які впливають на оцінку. Основу поняття критерію оцінювання складають вокально-технічні, артистично-виконавські, виразові якості у сценічному виступі конкретного студента.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Відмінно, A (90-100 балів) (45-50)

Бездоганне та вчасне виконання усіх завдань відповідної складності, володіння необхідним термінологічним багажем, вміння застосувати теоретичні знання і термінологічний багаж для характеристики епохи і стилю автора твору.

Дуже добре, B (82-89 балів) (41-44)

Вчасне виконання усіх завдань відповідної складності, володіння необхідним термінологічним багажем. Студент іноді може допуститися несуттєвих помилок.

Добре, C (74-81 балів) (37-40)

Вчасне виконання усіх завдань відповідної складності, при яких допущено дві-три суттєві помилки.

Задовільно, D (64-73 балів) (32-36)

Виконання усіх завдань відповідної складності, при яких допущено до п'яти суттєвих помилок. Студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, плутає термінологію, не вміє її застосувати.

Достатньо, E (60-63 балів) (30-31)

Виконання завдань відповідної складності, при яких допущено шість-вісім суттєвих помилок. Студент слабо орієнтується в теоретичному матеріалі, його знання достатньо фрагментарні, являють собою набір окремих фактів, не пов'язані в цілісну систему.

Незадовільно FX (35-59) (18-29)

Невиконання завдань або їх виконання на низькому технічному, рівні, що не відповідає вимогам. Студент не здатний логічно вибудувати причинно-наслідковий ряд розвитку ідеї; не володіє спеціальною термінологією; не може застосувати своїх знань на практиці. Оглядовий рівень опанування матеріалу.

Незадовільно F (0-34) (0-17)

Невиконання всіх контрольних робіт або їх виконання на дуже низькому технічному, рівні, що навіть приблизно не відповідає вимогам. Студент не орієнтується ані в теоретичному матеріалі, ані в необхідній термінології.

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Пояснювально-ілюстративний

2. Репродуктивний
3. Метод проблемного викладення
4. Частково-пошуковий, або евристичний
5. Дослідницький

На практиці викладач з дисципліни «Методика викладання спеціальних дисциплін» інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які повинні забезпечити оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з методики викладання академічного співу.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими знаннями та навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на атестаційному екзамені.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література

1. Антонюк В. Вокальна педагогіка (сольний спів). Підручник. Видання третє, перероб. і доп. К., Видавець Бихун В.Ю., 2017. 217 с.
2. Антонюк В. Історико-культурні умови формування українського оперного співу // вісник КНУКіМ. Вип. 2 : Мистецтвознавство К., 2000., с. 4-13.
3. Бандрівська О. Науково-методичні праці, статті, рецензії / Упор. Р.Мисько-Пасічник, передмова Л.Кияновська, вступ. стаття М.Жишкович. – Львів, 2002.
4. Гнидь Б. Історія вокального мистецтва: Підручник. – К., 1997.
5. Дідик Т. Вправи для постановки голосу і розвитку вокальної техніки (на основі уртекстів доцента Львівської консерваторії Одарки Бандрівської). Львів: Вид-во „КРАЙ”, 2004. – 58 с.
6. Євтушенко В. Роздуми про голос. К., 1979.
7. Мадишева Т. Співак і мова: культура співу мовою оригіналу: теорія та практика. Навчальний посібник. Харків: ШТРИХ, 2019. – 160 с.
8. Маслій К. Виховання голосу співака: Навчальний посібник. Рівне. 1996.
9. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва / Автор-упор. М.Головащенко. К., 1971.
10. Стахевич О. Основи вокальної педагогіки: Навчальний посібник. Ч.1. Харків-Суми, 2002.

Додаткова література

1. Дашак А. Божественна природа звуку: Навчальний посібник. – Львів, 2019.
2. Євтушенко В., Михайлов-Сидоров М. Питання вокальної педагогіки. Історія, теорія, практика. К., 1963.
3. Збірник вокальних вправ: Для викладачів-початківців та студентів музичних навчальних закладів / Автори-упор. М.Жишкович, М.Хмельницька. Львів, 1992.
4. Робота над збагаченням емоційно-звукової палітри у класі вокалу: Методична розробка / Автор-упор. В.Дудар. Львів: ЛДМА, 2004.
5. Слово – основа виразності у вокальному виконавстві: Методична розробка / Автор-упор. В.Дудар. – Львів: ЛДМА, 2020.
6. Стахевич О. Основи вокальної педагогіки. Ч.1. Харків-Суми: ХДАК-Сум ДПУ, 2002.
7. Duprez G. L'art du chant. Paris, 1846. – 64 p.
8. Lamperti F. Guida teoretico-pratica-elementare per lo studio del canto. – Napoli – Roma – Firenze, 1864. 49 p.